

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hlas

صوت الاتحاد الإسلامي

ÚSTŘEDÍ MUSLIMSKÝCH
NÁBOŽENSKÝCH OBCÍ
A ORGANIZACÍ
V ČESKÉ REPUBLICE

- ROČNÍK 12
- ČÍSLO 3 - 4

SRPEN 1994 • RABI'UL AWWAL 1414

الجماعة الدينية الإسلامية في الجمهورية التشيكية

Organe de la Communauté religieuse musulmane de la République Tchèque

Offizielle Zeitung der moslemischen Religionsorganisationen in ČR

PRÁVNÍ SYSTÉM ISLÁMU

Mgr. SALAHUDDIN SAYEDI

Dříve než se budu zabývat islámským právem (přesně řečeno islámským právním systémem), který je hlavním záměrem tohoto článku, považuji za potřebné zabývat se alespoň stručně některými otázkami a pojmy jako je Islám, jeho vývoj Muhammad (NMBŽ¹), pravověrní chalífové, začátky islámského státu a další, které by nám daly dobrý přehled k pochopení islámského právního systému, též z důvodu, že příkazy Koránu, praxe Muhammada a pravověrných chalífů jsou závazné pro muslimy.

I. ISLÁM A JEHO POLITICKÝ VÝVOJ:

I. 1) Islám

Islám je arabské slovo, které znamená „odevzdání se do vůle Boží“. Muslim pak má význam „odevzdávající se do vůle Boží“. Toto náboženství vzniklo roku 610 n. l. v městě Mekka — Sa'udská²) Arábie — v prostředí, kde se rodové zřízení již postupně uvolňovalo a rozkládalo. Velká část obyvatelstva tehdejší Arábie, kde vznikl Islám, vedla kočovný život pastevců, organizovaných v pokrevních svazcích rodů, klanů, kmenů a kmenových konfederací. Významnými středisky tehdejší Arábie byla Mekka (v Hidžázu — dnešní Sa'udská Arábie) jako důležité středisko karavanového obchodu mezi Jemenem, spojeným po moři a Etiopií (Habeší), Palestinou a Sýrií na severu.

Mekka si získala značný význam také v kulturním a náboženském životě jako centrum pohanického kultu soustředěného kolem starého bojiště Ka'by. Trhy a kultovní poutě přinášely zisky mekánskému vládnoucímu kmeni — Kurajšovcům, ke kterému patřil i Muhammad (NMBŽ) — hlasatel, Prorok Islámu. S obchodními karavanami přicházely a odcházely nové myšlenky a různé náboženské ideje do Mekky. V takových podmínkách začal Muhammad hlásat nové náboženství a víru o rovnosti, bratrství a monoteismu, nejprve svým nejbližším a pak ostatním.

I. 2) Muhammad (NMBŽ)

Jeho narození kladla tradice (Sunna) do „Roku slona“, jímž byl chápán rok 570 n. l. Po otci patřil k rodu Hášimovců (dnes se k němu hlásí královská dynastie v Jordánsku), z kmene Kurajšovců.

Muhammadovy počátky a formování hlavních zásad monotheistického náboženství se datují od roku 610 n. l. Tyto počátky nové víry byly těžké. Muhammad (NMBŽ) byl v září roku 622 n. l. donucen k emigraci (Hidžra)⁴) z Mekky do Madíny (Jatribu), kde založil teokratický stát a pevný systém své nauky a nové vztahy založené ne na krevních vztazích, ale na základech rovnosti před Bohem a islámském bratrství.

Muhammad (NMBŽ) v březnu 632 n. l. naposledy vykonal pouť do Mekky (Hadždžat al Védá⁵). Brzy poté po návratu do Medíny onemocněl a 6. června 632 n. l. zemřel v domku své nejmilejší ženy 'Aiši (na tomtéž místě byl pochován).

Muhammad (NMBŽ) zemřel a zanechal za sebou mezi muslimy Korán a své tradice (Sunna).

Muhammadova náhlá smrt vyvolala krátkou krizi; muslimové nebyli připraveni na Prorokovu smrt, dále pak byla otevřena otázka nástupce Muhammada (chalífa). Abú Bakr, jeden z předních muslimů a Muhammadův tchán, zvládl situaci a podle zásady přijaté většinou byl zvolen nástupcem Posla

Božího „Chalífát al-Rasúl Al Láh“ (později se pro nejvyššího náboženského politického hodnostáře ustálil zkrácený titul chalífa).

První čtyři chalífy (632—661 n. l.) islámské společnosti, historikové označují za pravověrné chalífy (al-Chulafá al-Rášidín, doslova „jdoucí správnou cestou“).⁵⁾

I. 3) Pravověrní chalífové

Období pravověrných chalífů trvalo celkem 30 let (632 — 662 n. l.). Bylo to skutečně období velkých úspěchů, ale i konfliktů a bolestného rozkolu a počátků objevení právních škol (Madhaby) a sekt v Islámu.

První chalífa (Abú-Bakr, 632 — 634 n. l.) se musel vypořádat s odpadlictvím (ridda). Za jeho vlády ovládli muslimové celý arabský poloostrov a podnikli první větší vojenské akce na perském a byzantském pomezí.

Za Umara (druhého chalífy, 634 — 644 n. l.) arabská vojska zvítězila nad perskými a byzantskými armádami. Položil základy centralizované moci arabské říše.

Za Uthmána (třetího islámského chalífy, 644 — 656 n. l.) byl definitivně uspořádán kanonický text Koránu. Vnější výboje dočasně ustaly a namísto nich zesílily vnitřní rozbroje, které starý chalífa těžko zvládal. Uthmán zahynul násilnou smrtí při konfliktu s nespokojenci z provincií.

Pak byl do čela obce zvolen Alí (čtvrtý chalífa muslimů, 656 — 661 n. l.). Toto období bychom mohli nazvat první občanskou válkou v islámské říši. Alí narazil na odpor, a to zvláště ze strany místodržitele v Sýrii Umajjovce — Mu‘áwiji.

Když mezi oběma skupinami došlo k bitvě, Alí souhlasil s rozhodnutím o arbitrážním jednání podle svaté knihy (Koránu). Několik tisíc mužů z řad Alího zastánců chtělo pokračovat v boji, ať rozhodne přímo Bůh a když chalífa (Alí) nevyhověl, opustili jej a ustavili vlastní obec. Vyhlásili zásadu, že chalífou může být kterýkoliv řádný muslim a není-li toho hodný, obec má právo jej sesadit. Této sektě se podle okolností jejího vzniku dostalo názvu Cháridža — „odcházející“, „rebelská“.⁶⁾ Alí proti ní vojensky zakročil (658 n. l.), ale nedlouho po vítězství zahynul vražednou rukou cháridžovského mstitelé.

Alího smrtí se otevřela cesta k trůnu Mu‘áwiji, který zahajuje období vlády umajjovské dynastie.

I. 4) Umajjovci (661 — 750 n. l.)

Umajjovci zvolili spíše světský život a podle toho státní moc nabyla výrazných rysů světského panování (Mulk).

Zabitím Alího syna al-Husajna (680 n. l.) nepřátelství mezi Ší‘ou (zastánci Alího a jeho rodu) a sunnou (zastánci umajjovců) tak vyvrcholilo do nové nesmiřitelné fáze s neblahými důsledky i pro celou pozdější historii islámského světa.

Ší‘itská povstání v Iráku byla tvrdě potlačena (685 — 687 n. l.) umajjovci. Umajjovci také potlačili (695 — 698 n. l.) řadu cháridžovských povstání v Iráku (toto hnutí se rozpadlo do mnoha směrů). Velké protiumajjovské povstání vypuklo v Chorásánu v polovině 8. století n. l. V čele tohoto povstání stál vojenský vojevůdce nearabského původu — Abú Muslim Chorásání. Toto hnutí mělo ší‘itský charakter, ale řídili je členové rodu Muhammadova strýce Abbáse. Tito spolu s Alíovci tvořili protiumajjovskou opozici v řadách arabské aristokracie a v polovině osmého století n. l. nastoupili k moci.

1) Necht mu Bůh žehná, viz. dál zkratka NMBŽ

2) Vzhledem k tomu, že některá písmena v arabštině nemají ekvivalent v češtině, arabštináři používají v odborném textu pro označení některých hrdelně vyslovovaných hlásek tento (ع) symbol, v kombinaci s písmenem latinky, dále arabštináři používají některé další podobné kombinace, které jsme z technických důvodů nepoužili. Pokud by český čtenář četl [vyslovoval] písmeno označené tímto symbolem, bez ohledu na něj, význam slova se nezmění.

4) Od tohoto data začíná islámský letopočet. Pokud není výslovně uvedeno, že se jedná o islámský letopočet (Hidžra), jsou všechny letopočty v tomto článku uvedeny podle křesťanského letopočtu, který je v Evropě obvyklý.

5) Instituce chalífy zanikla po kamalovské revoluci v Turecku (1926 n. l.). Pozdější snahy o obnovení tohoto institutu v islámské společnosti zatím nebyly úspěšné.

6) Vzhledem k tomu, že hlavní prameny islámského práva (Korán a Sunna) jsou v arabštině, musím používat místo obvyklé evropské terminologie arabskou, v české transkripci a s jeho českým významem.

(pokračování příště)

Jak jsem se stal vyznavačem Islámu

Stále důslednějším poznáváním křesťanství, v němž jsem vyrůstal, vykládaným po různu církvemi a náboženskými společnostmi, jsem se přibližoval k studiu toho, co ještě je nám neznámé a co vyznávají tzv. nekřesťané, ať už se jedná o Židy, Araby apod. Hledal jsem úplnou boží pravdu a velmi jsem v roce 1990 uvítal navázání prvních kontaktů s Muslimskou náboženskou obcí v Československu. Při posuzování rozdílných teorií jsem přišel na to, že bych mohl přijmout Islám, který se mi zdál být ze všeho, co jsem poznal, nejdokonalější, morálně nejspravedlivější a tedy nejsprávnější. Pochopil jsem, že Bůh poslal na svět po Ježíšovi dalšího proroka Mohameda, aby dokonal prorocké dílo pro spásu všech, kdo jej milují.

Poznal jsem, že o Islámu nikdy pravdu neslyšeli a že to byla právě starší generace, která nám vy-

znavače Islámu — Arabů — představovala namnoze jako pouhé kočovníky, nebo dokonce lupiče přepadávající velbloudí karavany bohatých obchodníků táhnoucích pouští. Takto jsme byli klamáni. Dnes víme, že Arabové mají zlatý důl v ropě, vlastní jachty i letadla. Jejich životní úroveň je tak vysoká, že si ji nemůžeme my, kteří jsme byli nuceni 42 roků žít v socialismu, vůbec představit. Ovšem musí žít podle učení Islámu. Toto náboženství jejich život upravuje na bohubí. Z jejich povinností vyjímám ty úkony, které považují za nejdůležitější a zcela závazné. Modlí se pětkrát denně v mešitách. Jednou za rok svěťí ramadán, který trvá měsíc a je spojen s přísným půstem. Trvale platí zákaz pít alkohol, prohibice je absolutní. Cizinec může požívat alkohol pouze v evropských klubech. Postavení žen je jiné než mužů, kteří jsou absolut-

ními pány. Výše postavené ženy nepracují, chudší ano, ne však ve větších městech. Na vedoucích místech jsou jen muži. Zatím co v Saudské Arábii chodí ženy úplně zakryté, ve Spojených arabských emirátech nosí jen dlouhé oděvy a obličejové zahalené nemají. Muži se koupou v plavkách, ale ženy v oděvu. Střední vrstvy oblékají si evropské oděvy. Arabové jsou lidé hodní, otevření, mají úctu k ostatním občanům, o všechno se zajímají a k cizincům jsou přívětiví a pomáhají jim.

Poznal jsem tedy, kde je mé místo. Začal jsem v daných podmínkách vyznávat Islám, cítím svou

spolupatřičnost k ostatním muslimům. Můj život se tím podstatně změnil. Měl jsem štěstí, že jsem v pravé chvíli poznal Boží pravdu. Dostávám Hlas, náš časopis, který mi tolik pomáhá. Poskytuje mi nejen informace o učení, ale také o životě a práci náboženské obce a světového islámského hnutí.

Naším cílem je tedy prohlubovat znalosti o náboženském učení a plnit islámské zákony a boží vůli.

K tomu nám pomáhéj Bůh!

PhDr. Vlastislav Pindroch,
Doudleby nad Orlicí

MEZINÁRODNÍ SYMPOZIUM

KŘESŤANSTVÍ – JUDAISMUS – ISLÁM

Evropa na sklonku 20. století

6. – 8. KVĚTNA 1994

PRAHA – KAROLINUM – MALÁ STRANA

Evropský kulturní klub v Praze (EKK) ve spolupráci s Univerzitou Karlovou, Ministerstvem kultury ČR, Magistrátem hlavního města Prahy, Nadací Friedricha Naumanna, Open Society Fund a Nadací Sándora Máraiho pořádal v Malé aule Karolina od pátku 6. do neděle 8. května 1994 mezinárodní sympozium na téma: KŘESŤANSTVÍ – JUDAISMUS – ISLÁM: Evropa na sklonku 20. století.

Cílem sympozia bylo hledat cesty k otevřenému a tolerantnímu dialogu mezi třemi základními náboženskými a kulturními bloky, které spoluurčují osudy současné Evropy. Spíše než o historický diskurs zde tedy šlo o nejžhavější problémy, které vznikají na třecích plochách tří největších evropských náboženských kultur a jsou často pod zástavou fundamentalismu politicky a mocensky zneužívány k nehumánní agresí. Víkendové pražské sympozium EKK otevřelo otázky tolerance a komplementarity těchto tří náboženských systémů.

Sympozia se zúčastnilo 25 zahraničních a 25 českých filozofů, politologů, sociologů, theologů, historiků a akademiků z různých evropských univerzit, především z Univerzity Karlovy. Mezi nejvýznamnější zahraniční hosty patřil prof. Zwi Werblowsky z Hebrejské univerzity v Jeruzalémě, významný káhirský soudce Muhammed Said Al-Ashmawy, prezident katolické akademie z Hamburku ThDr. Hans Gorschenek, profesorka María José Cano a profesor José Ramón Ayaso ze Semitského se-

mináře Granadské univerzity, viceprezidentka Bulharské akademie věd prof. Vera Mutafchieva, prof. ThDr. Marko Orsolič ze Sarajeva, který v Mnichově řídí mezinárodní Centrum pro šíření náboženského dialogu Zajedno, a jeho německý kolega Dr. Herman Probst, v Praze již známý architekt a filozof prof. Rajmond Rehnicher, prof. Géza Komoróczy a Dr. György Haraszti, judaisté z Maďarské akademie věd, prof. Axel Denecke, vrchní pastor z Hamburku, islamista prof. Mikhail Mejer z Moskevské univerzity, či britský politolog Dr. Christopher Lord.

Za české účastníky promluvili v první řadě filozofové prof. Ladislav Hejdlánek, prof. Jaroslava Pešková, Dr. Jan Sokol, prof. Eduard Goldstücker, dále theologové prof. Jan Heller a doc. Martin Prudký, judaista doc. Vladimír Sadek, islamista doc. Luboš Kropáček, gruzinolog Dr. Václav Černý a sociolog doc. Fedor Gál, který sympozium spolu s EKK inicioval a připravil.

Kromě příspěvků jednotlivých účastníků, jež spolu s diskusemi probíhaly v pátek a v sobotu od 9 do 17 hodin se po oba večery pod vedením politologa Christophera Lorda uskutečnily i debatní kulaté stoly, na nichž se probírala jednak historická a teoretická východiska současné intolerance (Theoretical Propositions) a jednak projevy intolerance v evropských ohniscích válečného napětí – Bosně, Arménii, Palestině (Topical Pains).

Výroky Mohamedovy

Ve jménu Boha milosrdného, slitovného

Od Abú Rukajje ibn Aws Ad-Dáří — necht v něm Bůh má zalíbení — se dochovalo, že Prorok — Boží milosrdenství a pokoj s ním — řekl: „Víra je dobrá rada.“ Řekli jsme: „Od koho?“ Prorok řekl: „Od Boha, Jeho knih, Jeho Proroka, imámů muslimů i obyčejných lidí.“

(Muslim)

Od Ibni Umara — necht v nich Bůh má zalíbení — se dochovalo, že Boží Prorok — Boží milosrdenství a pokoj s ním — řekl: „Nařízeno mi je, abych bojoval proti lidem, dokud nedosvědčí, že není božstva kromě Boha a že je Muhammad Boží Prorok a že budu vykonávat modlitbu a dávat zakát. Když to učiní, dostanou záštitu ode mne za své životy a majetek, jak je ve shodě s Islámem a jejich vyrovnání účtu bude u Boha Nejvyššího.“

Z odkazu „STARÝCH“

(Pokračování)

Až k tobě přiletí Džibráíl s poselstvím, pověz mu podrobně, co mu je, aby, až se od tebe zpět vrátí k Bohu, vypátral tajemství, jež tajná deska chová, a potom ti prozradí pomoc, hodící se k léčbě nemoci. „Snad se to naše pachole zbaví tím svého jařma a dojde nakonec kýženého zdraví,“ Sulajmán byl tou řečí potěšen a čekal, až za několik dní přiletí k němu Džibráíl a svěřil se mu se svým přáním. Odletěl Džibráíl a přinesl mu zvěst od Všemocného, jenž tvůrcem nebes jest: „Tu pomohou pouze dvě věci, a o obě je na tomto světě nouze! Když přijde k tobě tvoje choť na chvíli se posadit, musíte si odhalit oba dva pravdu do očí. Jestliže si oba dva budete říkat pravdu, dozajista se ta choroba ztratí.“ I zaradovala se Bilkís, těšíc se, že by jejich rod a dům mohl mítí dědice. Řekla: „Jen se taž, ať mohu říci pravdu, tak jak je to naší povinností vůči Bohu.“ Sulajmán a. s., lampa života, pak se jí ptal: „Rci, nezatoužila jsi za vezdejšího žití mítí ráda někoho jiného místo mne?“ A Bilkís odpověděla: „Třebaže jsi mladý, krásný, pánem nad zjevným světem i nad džinnny, přesto nejsem někdy daleka toho.“ A hle! V té chvíli její syn, ten chromý mrzáček, k ní natáhl svoje ruce a řekl: „Hleď, uzdravily se moje ruce, mámo!“ A Bilkís, když viděla, že pravdomluvností se mu křísí jeho ruce, řekla: „Ó, kníže věřících a kníže duchů, mocný králi, všeho znalý a dobrý, jak vědění, mluv také pravdu, abys našemu synovi dal nohy, jako já prve ruce: Nepřepadla tě někdy touha, přes všechny poklady tvých pokladnic, abys měl ještě více jmění?“ A Sulajmán odpověděl: „Co nikdo neměl, mám. To mohu jistě říci. Vládnu pozemky, zlatem, jsem vladařem a patří mi vše od luny po poslední rybku ve vodě. A přes to bohatství, když se mi přijdou po-

klonit, vždy se nejprve dívám na to, co mi darem přinášejí.“ Jakmile tu pravdu jejich synáček uslyšel, ihned se mu napnul nožky, vstal a řekl: „Hleď, táto, nohy moje ožily. Tvůj pravdomluvný hlas mne vrátil životu!“

— * —

Když Mojžíš - Músa přišel za faraonem se zjevnými znameními od Boha, faraon mu neuvěřil a řekl: „Rádcové moji, nevěděl jsem, že máte jiného Boha kromě mne. Proto, Hamáme, poruč vypáliti mi hlínu na cihly a postav mi věž, abych mohl vystoupiti k Bohu Músovu, neboť Músu pokládám za lháře.“ Hamám vystavěl věž nejvyšší na světě, Farao vystoupil až na její vrch a hodil proti nebi kopí, které spadlo krví potřísněné. Při západu slunce však anděl Džibráíl máchmutím křídla věž smetl a všechny dělníky i mnoho vojáků zahubil.

— * —

Kárún (biblický Kore) byl prý neobyčejně krásný a bohatý, ale tak zpyšněl, že zosnoval proti Músovi povstání.

Když jednou Músa vykládal zákon a pravil, že cizoložník má býti ukamenován, Kárún se ho otázel: „Co by se stalo tobě, kdyby ses takového hříchu dopustil?“ Músá odpověděl, že by i jeho stihl takový trest. Tu Kárún předvedl ženu, kterou podplatil, aby křivě proti Músovi svědčila, že s ní tělesně obcoval. Ale když na ni Músa promluvil, ulekla se a přiznala, že byla navedena. Načež řekl Bůh Músovi: „Poruč zemi, co chceš.“ A Músá poručil, aby se rozevřela a pohltila Kárúna, prosícího o smilování, i s jeho bohatstvím.

(pokračování příště)

Zpráva o činnosti Ústředí muslimských náboženských obcí a organizací v České republice

Dne 22. června 1994 proběhla na rozhlasové stanici FREKVENCE 1 od 18 do 19 hodin beseda s předsedou Ústředí na téma ISLÁM, s přímými vstupy posluchačů. Dne 7. července navštívil předseda Ústředí studenty — muslimy a projednával s nimi možnost založení obce v Olomouci. O den později pak jednal s muslimy v Ostravě o založení muslimské náboženské obce v Ostravě. V Ostravě toto jednání bylo úspěšné, protože z vůle Boží a přičiněním p. Omara Bešira a Dželalal Demiriho byla v Ostravě ustavena Muslimská náboženská obec (MNO) dne 15. července 1994 a zvolila si desetičlenný pracovní výbor. Humanitární středisko utečenců z Bosny a Hercegoviny v Kašavě u Zlína navštívil předseda s p. Kámilem Solemanem, projednal situaci s vedením tábora a do humanitár-

ního střediska Kašava budou zasílány materiály ústředí a vysokoškolští studenti z Olomouce přislíbili, že — pokud dostanou od našich úřadů povolení — budou v táboře provádět výuku náboženství muslimských dětí.

Na tiskový fond přispěli tito bratři a sestry: Stanislava Kohoutová a dr. Jiří Abd. Bečka.

Ústředí náboženských obcí a organizací zakoupilo na třebíčském hřbitově pozemek pro pohřbívání zemřelých muslimů. Ostatní náklady spojené s pohřbem však musí platit pozůstalí (převoz, úpravu apod.).

Dotazy na tel. č. 0618/3101.

V Třebíči dne 9. 8. 1994 — 1 - Rabíul awwal 1414. Majitel a vydavatel: Al Ittihad Al Islami, Ústředí MNOO v České republice. Redaktorka Mgr. Lajla Kotačková, Nikodemoва 6, 674 01 Třebíč.

Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou pošt v Brně, č. j. P/3—22—70/92 ze dne 11. 6. 1992.